

ΌΤΑΝ ΜΑΛΩΝΟΥΝ ΟΙ ΕΛΕΦΑΝΤΕΣ ΤΗΝ ΠΛΗΡΩΝΟΥΝ ΤΑ ΒΑΤΡΆΧΙΑ (παλιά αφρικάνικη παροιμία)

24 Ιανουαρίου 2012

Γιώργος Α. Παπαχρήστου
Αναπληρωτής Καθηγητής Χρηματοοικονομικής
Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Η συμμετοχή των ιδιωτών στο πρόγραμμα εθελοντικής ανταλλαγής ομολόγων των Ελληνικού Δημοσίου (PSI) της 27^{ης} Οκτωβρίου 2011 βρίσκεται σε εξέλιξη.

Η διαπραγμάτευση των όρων της ανταλλαγής (επιτόκιο, διάρκεια, εγγυήσεις κ.ά.), πέρα από τη συμφωνημένη ονομαστική μείωση του 50%, πραγματοποιείται μεταξύ της Ελλάδας και του Διεθνούς Χρηματοπιστωτικού Ινστιτούτου (IIF) και σε συντονισμό με την ΕΕ την Γερμανία και το ΔΝΤ και προβλέπεται να καταλήξει σε συμφωνία και προσφορά ανταλλαγής μέχρι τα μέσα Φεβρουαρίου.

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ: ΕΛΛΗΝΚΟ ΧΡΕΟΣ ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΙΚΡΟΑΠΟΤΑΜΙΕΥΤΩΝ

Μεταξύ των τραπεζικών μεγαθηρίων, των ασφαλιστικών εταιριών, των ασφαλιστικών ταμείων, αλλά και των κερδοσκοπικών funds τα οποία σπεύδουν να επωφεληθούν της ανταλλαγής, συνθλίβονται οι μικροαποταμιευτές, οι Έλληνες μικροαποταμιευτές που διάλεξαν να βάλουν τις οικονομίες τους σε ελληνικούς κρατικούς τίτλους.

Οι μικροαποταμιευτές κάτοχοι ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (ΟΕΔ) αποτελούνται από φυσικά πρόσωπα τα οποία επέλεξαν να τοποθετήσουν τις οικονομίες τους με ασφάλεια και μακρύ χρονικό ορίζοντα αποκτώντας ελληνικά κρατικά ομόλογα.

ΑΙΤΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Βασικός λόγος της στροφής από την παραδοσιακή τραπεζική κατάθεση προς τους κρατικούς τίτλους ήταν το κλίμα αβεβαιότητας που έπληξε τον τραπεζικό τομέα μετά την χρηματοπιστωτική κρίση του 2007-08 στις ΗΠΑ, η διάδοση της κρίσης στην Ευρώπη με πτωχεύσεις τραπεζικών ιδρυμάτων και η αποκάλυψη τοξικών ομολόγων ακόμη ακόμα και στο ενεργητικό ελληνικών τραπεζών.

Στη στροφή τους προς τα ΟΕΔ οι μικροαποταμιευτές επιπλέον υποκινήθηκαν από τον χαρακτήρα «λαϊκού ομολόγου» ορισμένων εκδόσεων, δηλαδή τίτλοι χαμηλής αξίας όψεως (denomination), απουσία ελάχιστου ορίου τοποθέτησης, αφορολόγητος τόκος εφόσον οι τίτλοι αποκτούνται πρωτογενώς και διακρατούνται μέχρι τη λήξη τους, ενδεχομένως και από τα υψηλότερα επιτόκια των τελευταίων εκδόσεων του 2010. Η δραστηριότητα αυτή σταμάτησε το Μάιο του 2010 μετά την Δανειακή Σύμβαση (Μνημόνιο Ι) .

ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ

Ο συνολικός αριθμός και το ύψος του χαρτοφυλακίου ΟΕΔ των Ελλήνων μικροαποταμιευτών φυσικών προσώπων δεν είναι γνωστά με ακρίβεια. Υπολογίζεται πάνω κάτω στα 6 δις ευρώ. Δεν είναι γνωστή ούτε η κατανομή της αξίας ή άλλων χαρακτηριστικών αυτών των χαρτοφυλακίων, π.χ. μέση αξία ΟΕΔ ανά φυσικό πρόσωπο, μέση διάρκεια των τίτλων κ.ο.κ. Είναι όμως απόλυτα εφικτό να παραγγελλθεί μια τέτοια στατιστική καταγραφή με πλήρη κατοχύρωση της ανωνυμίας των προσώπων μέσω της ΕΧΑΕ (ΣΑΤ) ή/και της Τράπεζας της Ελλάδας (ΗΔΑΤ).

ΕΥΡΥΤΕΡΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΜΙΚΡΗΣ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗΣ

Την ίδια στιγμή αποταμιευτές που, ίσως και κάπως ριψοκίνδυνα, εμπιστεύθηκαν τις οικονομίες τους στις ελληνικές τράπεζες, ακόμα και όταν τα προσφερόμενα επιτόκια ορισμένων μικρών τραπεζών ήταν εξωπραγματικά (π.χ. 7% για κατάθεση 12 μηνών), προστατεύονταν από το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (ΤΕΚΕ) και μέχρι του ποσού των 100.000 ευρώ ανά καταθέτη. Και δικαίως.

Όμως η προστασία των καταθετών ξεπέρασε τα λογικά όρια. Το φθινόπωρο του 2011 και εν μέσω επιδείνωσης της κρίσης, ψηφίζεται ο νόμος 4021/3-10-2011 «Για τη σύσταση Σκέλους Εξυγίανσης στο ΤΕΚΕ». Η διαδικασία εξυγίανσης η οποία εισάγεται ουσιαστικά επεκτείνει την προστασία των καταθέσεων προς τα πάνω. Ενδεχομένως και στο σύνολο του ποσού εφόσον είναι επαρκής η καθαρή αξία του ενεργητικού (η επονομαζόμενη good bank) που προέκυψε από την αμαρτωλή τράπεζα.

Το προκλητικό είναι όμως ότι η διάσωση μέσω ΤΕΚΕ των αμαρτωλών τραπεζών, μέχρι να συγκεντρωθεί το προβλεπόμενο αποθεματικό από τις εισφορές των τραπεζών-μελών, θα χρηματοδοτείται από δημόσιους πόρους (Ελληνικό Δημόσιο, Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας κ.ά.) (βλ.Παράρτημα). Αυτό σημαίνει ότι ο καταθέτης της γνωστής αμαρτωλής μικρής τράπεζας, που κατά σύμπτωση (;) απασχόλησε την επικαιρότητα το φθινόπωρο του 2011 και οδηγήθηκε σε εκκαθάριση, τελικά προστάτεψε την αποταμίευσή του κατά 100% με λεφτά του Έλληνα φορολογούμενου (δεν φαντάζομαι να διατήρησε και το επιτόκιο!). Την ίδια ακριβώς περίοδο ο μικροομολογιούχος που περιγράφεται παραπάνω ξεκίνησε το βασανιστικό Γολγοθά των αντιφατικών δηλώσεων, της ευρωπαϊκής αμφιθυμίας και της οικονομικής του αβεβαιότητας.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ - ΠΡΟΤΑΣΗ

Προστατέψτε τον Έλληνα μικροομολογιούχο. Ξεχωρίστε τον από τα vulture funds. Δώστε μια επιπλέον δυνατότητα στην πρόταση ανταλλαγής με μειωμένο επιτόκιο χωρίς ονομαστική έκπτωση αλλά με όρους και προϋποθέσεις. Απευθύνετέ την σε εκείνον που θα πρέπει: α) να είναι φυσικό πρόσωπο, β) να έχει αποκτήσει τα προς ανταλλαγή Ελληνικά ομόλογα από την πρωτογενή αγορά, γ) να κατέχει τίτλους αξίας μέχρι ενός ανώτερου ορίου (π.χ. 500.000 ευρώ ανά φυσικό πρόσωπο), δ) να έχει υποχρέωση διακράτησης μέχρι τη λήξη των εξ ανταλλαγής νέων τίτλων.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ : Τροποποίηση ν. 3746/2009 – Σύσταση Σκέλους Εξυγίανσης στο ΤΕΚΕ

Με το νόμο 4021/3.10.2011 (ΦΕΚ Α 218/3.10.2011) «Ενισχυμένα Μέτρα Εποπτείας και Εξυγίανσης Πιστωτικών Ιδρυμάτων ... και Άλλες Διατάξεις» επέρχονται τροποποιήσεις στο νόμο για το ΤΕΚΕ, αναγκαίες λόγω της θέσπισης διατάξεων του ν. 3601/2007 για την εξυγίανση πιστωτικών ιδρυμάτων

Ειδικότερα οι τροποποιήσεις αυτές περιλαμβάνουν:

- 1. Διεύρυνση του σκοπού του ΤΕΚΕ στον οποίο πλέον περιλαμβάνεται και η χορήγηση οικονομικής βοήθειας σε πιστωτικά ιδρύματα για τους σκοπούς των μέτρων εξυγίανσης.**
- 2. Σύσταση νέου Σκέλους Εξυγίανσης εντός του ΤΕΚΕ, πλήρως διακριτού από τα ήδη υφιστάμενα.**
3. ... 4. ...

Σκοπός του Σκέλους Εξυγίανσης είναι η παροχή της απαιτούμενης χρηματοδότησης για την αποτελεσματική εφαρμογή των μέτρων εξυγίανσης α) της μεταβίβασης περιουσιακών στοιχείων και β) της σύστασης μεταβατικού πιστωτικού ιδρύματος (άρθρα 63 Δ και 63 Ε ν. 3601/2007, όπως ισχύει, αντίστοιχα). Με τα μέτρα αυτά διασφαλίζεται ... η προστασία των συμφερόντων των καταθετών, καθώς οι μεταφερόμενες σε άλλο πιστωτικό ίδρυμα καταθέσεις παραμένουν διαθέσιμες στους καταθέτες και δεν συντρέχει λόγος αποζημίωσής τους από το ΤΕΚΕ. ...

Στο Σκέλος Εξυγίανσης συμμετέχουν υποχρεωτικά όλα τα πιστωτικά ιδρύματα που συμμετέχουν στο Σκέλος Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ, τα οποία θα καταβάλλουν ετήσιες εισφορές για τον σχηματισμό του αποθεματικού κεφαλαίου του Σκέλους Εξυγίανσης, ενώ υπάρχει δυνατότητα άντλησης συμπληρωματικών εισφορών καθώς και λήψης δανείου. Κατά την πρώτη εφαρμογή του νόμου το κεφάλαιο που απαιτείται για το σχηματισμό του Σκέλους Εξυγίανσης δύναται να καταβληθεί υπό μορφή δανείου από το Ελληνικό Δημόσιο ή από το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας ή από το Σκέλος Κάλυψης Καταθέσεων του ΤΕΚΕ ή από κρατικά νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου για το οποίο δύναται να εγγυηθεί το Ελληνικό Δημόσιο.

πηγή: <http://www.hdgf.gr/se.html>